

21 Kasım 2007

BİLİM VE TEKNOLOJİ YÜKSEK KURULU'NUN 16. TOPLANTISI YAPILDI

Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikalarının belirlendiği Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun (BTYK) 16. toplantısı, Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın başkanlığında 20 Kasım 2007 Salı günü yapıldı.

Toplantı Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın açılış konuşmasıyla başladı. ERDOĞAN son dört yılda ülkemizde bilim ve teknoloji alanında alınan mesafenin tesadüfi olmadığını söyledi ve Hükümet olarak, ülkemizde bilim ve teknolojinin gelişmesi için kararlılıkla hareket ettiklerini belirtti. ERDOĞAN sözlerine şöyle devam etti:

“Beklentimiz bilim, teknoloji ve yenilik kapasitemizi yükselterek, Türkiye'deki sorunlarımızın çözümüne, yaşam kalitemizin ve rekabet gücümüzün yükselmesine, refah düzeyimizin artmasına hız kazandırmaktır. Bilim ve teknolojiye bugün geldiğimiz noktaya baktığımızda, ulusal ve uluslararası düzeyde, tarihimizde rastlanmadık başarıları elde etmeye, büyük atılımları gerçekleştirmeye başladığımızı memnuniyetle görüyoruz.”

Türkiye'nin 2003-2005 yılları arasında Ar-Ge harcamalarındaki artış oranında Çin'le birlikte ilk sırada olduğunu belirten Recep Tayyip ERDOĞAN, bunun yeterli olmadığını, önümüzdeki dönemde bilim, teknoloji ve yeniliğe en fazla kaynak ayıran ilk 15 ülke arasında yer almayı hedeflediklerini kaydetti.

Özel kesimin araştırmaya daha fazla kaynak ayırması için gerekli tüm önlemlerin alındığını vurgulayan Başbakan ERDOĞAN konuyla ilgili olarak, Maliye Bakanlığı ve ilgili özel ve kamu kurum ve kuruluşlarının katılımı ve işbirliği ile hazırlanan, Bakanlar Kurulunca kabul edilerek Meclise gönderilmek üzere olan Ar-Ge Faaliyetlerini Teşvike Yönelik Kanun Tasarısı ile özel kesimin bu alanda çok daha hızlı adımlar atacağından emin olduğunu söyledi.

Ulusal bilim, teknoloji ve yenilik sistemimizde insan kaynağının önemine değinen ERDOĞAN, “Hem nitelik, hem de nicelik olarak yetişmiş insan gücü, ülkemizin rekabet gücünün artırılmasında en değerli hazinemizdir” dedi.

Türkiye'nin, dünyada son dönemde bilim insanı sayısı artışında en yüksek oranı yakalamış üçüncü ülke olduğunu söyleyen ERDOĞAN, 2010 yılı hedefi olan 40 bin araştırmacı sayısına bugün itibarıyla ulaşılmış olmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Ülkelerin bilim ve teknolojiye yerini gösteren önemli sonuç göstergelerinden ikisinin bilimsel yayınlar ve patentler olduğunu söyleyen Başbakan, bilimsel yayın sıralamasında Türkiye'nin 19. sırada olduğunu, artış oranına bakıldığında ise Çin'den sonra ikinci sırada yer aldığını kaydetti. Yerli ve uluslararası patent sayılarındaki artışın da sevindirici olduğunu belirten ERDOĞAN, bu artışta Türk Patent Enstitüsü ve TÜBİTAK ortaklığı ile 2006 yılında başlatılmış olan destek programının etkisinin görülmeye başladığını söyledi.

BTYK'nın 11. toplantısında alınan karar uyarınca başlatılan Kamu Kurumları Araştırma Programı'na da değinen ERDOĞAN, bu programın amacının kamu tedariğinde yurtiçi Ar-Ge potansiyeli ve öz kaynaklardan azami derecede yararlanılması olduğunu belirterek "Bugün memnuniyetle görüyorum ki, bakanlıklarımız ve pek çok kamu kuruluşu, üniversitelerimiz, özel sektör ve araştırma enstitülerimiz ile birlikte, ihtiyaç duydukları alanda projelerini geliştirdi. Projeler sistematik bir şekilde TÜBİTAK kaynaklarından destekleniyor ve uygulamalar başladı. Artık Türkiye'de de kurumlarımız bir sorun olduğunda çözümleri kendi bilgi kaynaklarımızda arıyor." dedi.

Milli savunmamızın dışa bağımlılığının her geçen gün azaldığını söyleyen Başbakan, Silahlı Kuvvetlerin, bilim insanlarımızın geliştirdiği son teknolojiye dayalı sistemler ve teçhizat ile her geçen gün daha da güçlendiğini belirtti.

Bilimsel araştırma ve geliştirmenin sabır isteyen ve uzun soluklu bir faaliyet olduğunu vurgulayan Recep Tayyip ERDOĞAN, başlatılan pek çok projenin sonuçlarının alınmaya başlandığını söyledi.

Ülkemiz için çok önemli kayıplara neden olan akaryakıt kaçakçılığının önlenmesinde önemli bir adım olan "Ulusal Marker" projesinin de başarıyla sonuçlandığını söyleyen ERDOĞAN "Bu başarıdan dolayı TÜBİTAK Enstitülerini kutluyorum" dedi.

Bilim ve teknolojiye yapılan yatırımın en verimli yatırım olduğunu dile getiren Başbakan, 60. hükümet döneminde de Ar-Ge yatırımlarının öncelikli olacağını kaydetti.

Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın ardından söz alan Devlet Bakanı Prof. Dr. Mehmet AYDIN da konuşmasında önümüzdeki yıllarda bilim ve teknoloji alanına daha fazla yatırım yapılacağını söyledi. İyi ve büyük projelerin maliyetinin yüksek olduğunu, ancak ülkeye bunun kat kat fazlasını kazandırdığını ifade eden AYDIN "Kamu desteğini, özellikle, ticari niteliği ön planda olmayan, ancak uzun vadede gerçekleştirilebilen, hatta bazı riskler taşıyan projelere, daha açık bir ifadeyle, temel bilimler ve teknolojileri ilgilendiren projelere yoğunlaştırmamız gerekiyor" dedi.

Prof. Dr. Mehmet AYDIN ayrıca Hükümet olarak üzerlerine düşen önemli bir görevin, bilim ve teknoloji alanlarının altyapısının güçlenmesine mümkün olduğunda katkı sağlamak, etkin, işlevsel ve rasyonel bilim ve teknoloji politikalarını hayata geçirerek, yönetişimi modernleştirmek, doğrudan yabancı yatırımlar için kolaylaştırıcılık görevini yerine getirmek ve bütün bunları yaparken de demokratik değerlerin ve hukukun üstünlüğü ilkesinin hem genişliğine hem de derinliğine güç kazanması için bugüne kadar ortaya koyulan çabayı arttırarak sürdürmek olacağını söyledi. Bilim ve teknoloji alanının, çok paydaşlı, çok aktörlü, çok boyutlu bir alan olduğunu söyleyen Prof. Dr. AYDIN,

"Bilimsel ve teknolojik kalkınmamızın önünde duran güçlüklerin hiçbir aktör tek başına üstesinden gelemez. Bu bilindiği için BTYK 2004'te düzenlediği 10. Toplantısında "Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL'ın) misyonunu ülkemizin duyduğu ihtiyaçlar ve geliştirmek durumunda olduğu vizyon ışığında açık bir ifadeye kavuşturdu. O ifade şudur: "TARAL'ın vizyonu" Toplumun bilim ve teknoloji kültürünü benimsemesini sağlayan, bilim ve teknolojiyi ürün ve hizmete dönüştürerek ulusal yaşam düzeyini yükselten ve sürdürülebilir kılan bir Türkiye'dir. Yine söz konusu zorlukları aşmak için TÜBİTAK yurt dışına açılma konusunda da cesur adımlar attı.

Komşularımızla kurulan iyi ilişkiler, ülkemizin uluslararası kuruluşlarla olan organik münasebetleri ve AB'ye üyelik istikametinde gösterdiğimiz çabalar, TÜBİTAK'ın uluslararası ağı içinde yer almasını, çok sayıda işbirliği anlaşması imzalamasını, AB Çerçeve Programlarına (6. ve 7.) katılmasını kolaylaştırmıştır. TÜBİTAK'ın dışa açılması önümüzdeki yıllarda da artarak devam edecektir." dedi.

İlerleme yolunda sosyal ve beşeri bilimlerin önemide de değinen Devlet Bakanı Prof. Dr. Mehmet AYDIN, BTYK'nın 11. Toplantısında alınan kararla TÜBİTAK mevzuatında gerekli değişikliğin yapılmasına ve TÜBİTAK bünyesinde "Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu (SOBAG)" kurulmasına imkan hazırlandığını hatırlatan Prof. Dr. AYDIN "Sosyal ve Beşeri Bilimlerin önemli bir kurum içinde eşit bir statüye kavuşmuş olması hem desteklerin hem de proje başvurularının artması, neredeyse bütün ömrünü beşeri ilimler alanına vakfetmiş olan bir kişi olarak beni son derece memnun etmektedir." dedi.

Toplantı Prof. Dr. Mehmet AYDIN'ın konuşmasından sonra TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket YETİŞ'in sunumuyla devam etti.

TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket YETİŞ sunumunda, önceki toplantılara ilişkin gelişmelerden bahsetti ve Türkiye'nin büyük bir atılım içinde olduğunu vurguladı.

BTYK'nın 16. toplantısında, Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) kapsamında 2003-2007 yılları arasında kaydedilen gelişmelere ve bugüne kadar gerçekleştirilen faaliyetlerin sonuçlarına değinen Prof. Dr. YETİŞ sunumunda, bilim ve teknoloji göstergelerine yer verdi.

Doğrudan kamu bilim, teknoloji ve yenilik desteklerine ilişkin verileri aktaran Prof. Dr. Nüket YETİŞ, TÜBİTAK-TARAL ödenek kullanımı hakkında da çeşitli veriler sundu. TÜBİTAK kaynağının büyük oranda kurum dışı araştırma faaliyetlerinin desteklenmesinde kullanıldığını vurgulayan YETİŞ, 2002 yılında TÜBİTAK bütçesinin sadece %19'unu desteklerin oluşturduğunu, günümüzde ise bu oranın %70'e çıktığını belirtti.

Prof. Dr. Nüket YETİŞ ayrıca doğrudan kamu desteklerinin araştırma kapasitesinin geliştirilmesi, özel kesimin Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin teşvik edilmesi, Ar-Ge'ye dayalı kamu tedarik sisteminin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası işbirliği ağlarının desteklenmesi, toplumda bilim iletişiminin güçlendirilmesi, bilim okur-yazarlığının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması alanlarında kullanılmakta olduğunu belirtti.

TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) Ulusal Akademik Lisans kapsamına 93 üniversite ve 152 kurumun dahil olduğunu belirten Prof. Dr. YETİŞ, bu üniversite ve kurumların 4207'si tam metin olmak üzere 38576 dergi, 7170 konferans bildiri kitabı ve 2307 standarda ülke genelinde erişim imkanı olduğunu söyledi.

Özel kesimin Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin teşvik edilmesinde büyük bir atılımın sağlandığını kaydeden YETİŞ, bu kapsamda 2003-2007 yılları arasında destek miktarının 5 kat, proje sayısının da 2,4 kat arttığını söyledi.

Prof. Dr. Nüket YETİŞ ayrıca, Maliye Bakanlığı tarafından, diğer ülkelerdeki iyi örneklerin incelenerek ve katılımlı bir şekilde tüm paydaşların görüşü alınarak hazırlanan "Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun

Tasarısı'nın, özel sektörün Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini teşvik eden en iyi kanunlardan biri olacağını söyledi.

Ocak 2007'de TÜBİTAK rehberliğinde başlatılan Ulusal Teknoloji Platformları hakkında da bilgi veren Prof. YETİŞ, halen hayata geçirilmiş olan 5 platforma ilave olarak, BTYK'nın 15. toplantısında sunulan öneriler doğrultusunda İlaç, Enerji ve Bitki Teknoloji Platformlarının da kurulduğunu belirtti.

AB 7. Çerçeve Programına katılım süreci, katkı payları ve Türk kuruluşlarının her geçen gün artan başarısı hakkında detaylı ve somut bilgiler veren Prof. Dr. Nüket YETİŞ, toplumda bilim iletişimini güçlendirmek ve bilim okur-yazarlığını geliştirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla başlatılan "Bilim ve Toplum Proje Destek Çağrısı" kapsamında gerçekleştirilen proje sayısındaki artışa da değindi.

TARAL faaliyetlerinin sonuçları kapsamındaki verileri de katılımcılarla paylaşan YETİŞ, milli gelir içinde Ar-Ge harcamalarının payının giderek arttığını söyledi. Ar-Ge harcamaları içinde özel sektörün payının 3 yılda %23'den %34'e çıktığını belirten YETİŞ "Ancak bu artış hâlâ AB ortalamasının yarısı civarında" dedi.

Bilim insanı sayısında ülkemizin büyük bir atılımda olduğunu vurgulayan YETİŞ, Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Ar-Ge personeline en fazla artış yapan ülkeler arasında Çek Cumhuriyeti ve Meksika ile birlikte Türkiye'nin de yer aldığını belirtti.

Bilimsel yayın sayısında en fazla artış yapan ülkelerin Çin ve Türkiye olduğunu söyleyen Prof. Dr. Nüket YETİŞ, patent ve faydalı model başvurularındaki artış hakkında da bilgi verdi. YETİŞ, Patent Başvurusu Teşvik ve Destekleme Sistemi sayesinde 2007 yılının ilk 9 ayında 2006 yılının tamamından %20, patent tescillerinde de %82 oranında artış kaydedildiğini söyledi.

Desteklenen projelerden ve Çerçeve Programlarına katılımdan elde edilen ekonomik ve teknolojik kazanımlar hakkında somut örnekler sunan TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket YETİŞ, bunun bir sonucu olarak ülkemize dönen bilim insanları hakkında da bilgi verdi.

Bilim, Teknoloji ve Yenilik Faaliyetlerinin desteklenmesinde siyasi destek ve stratejik yaklaşımın önemine değinen Prof. Dr. YETİŞ'in sunumunun ardından karar tasarıları onaya sunuldu. Buna göre BTYK'nın 16. toplantısında

- a. Ulusal Kamu Araştırmaları Programı [2005/5]
- b. Ulusal Savunma Araştırmaları Programı [2005/8]
- c. Deprem Araştırmaları Koordinasyonu [2005/11]
- d. AB Çerçeve Programlarına Katılım [2005/203]
- e. AB Çerçeve Programları Ulusal İrtibat Kuruluşu Görevlendirilmesi [2006/203]

kararları sonuçlandırıldı.

Ayrıca **Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı [2007/201]** ve **Kamu Kaynaklarından BTY Projelerinin Desteklenmesi Süreci [2007/202]** başlıklı kararların da onaylanmasına karar verildi.

Toplantıda alınan kararlar, TÜBİTAK Başkan Vekili Prof. Dr. Nüket YETİŞ'in sunumu, Devlet Bakanı Prof. Dr. Mehmet AYDIN ve Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın konuşmalarının tam metnine TÜBİTAK web sayfasından (www.tubitak.gov.tr) ulaşabilirsiniz.